

doi: 10.15407/ukrbotj73.05.516

Н.М. ШИЯН, Г.В. БОЙКО

Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01004, Україна
herbarium_kw@ukr.net
bav22@ukr.net

ТИПИ ТАКСОНІВ РОДУ *EUPHORBIA* (*EUPHORBACEAE*), ОПИСАНИХ ІЗ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ЩО ЗБЕРІГАЮТЬСЯ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ГЕРБАРІЇ УКРАЇНИ (*KW*)

Shyian N.M., Boiko G.V. Types of the taxa of genus *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) described from Ukraine, deposited at the National Herbarium of Ukraine (*KW*). Ukr. Bot. J., 2016, 73(5): 516–521.

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine
2, Tereshchenkivska Str., Kyiv, 01004, Ukraine

Abstract. An annotated list of type specimens of 12 taxa of the genus *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) described from Ukraine and deposited in the National Herbarium of Ukraine (*KW*), the Herbarium of M.G. Kholodny Institute of Botany NAS of Ukraine, is given. The following data for each taxon are provided: original nomenclatural citation; type specimen(s) with category indicated according to protologues. In total 14 type specimens were found, including 7 holotypes, 2 isotypes, 2 lectotypes, 1 syntypes, 2 paratypes and 14 specimina authentica.

Key words: *Euphorbia*, type species, typification, National Herbarium of Ukraine, *KW*, Ukraine

Важливим науковим завданням, що стоїть перед Гербаріями, є виявлення у фондах та типіфікація автентичних зразків, які слугували для опису нових таксонів. Як відомо, пошук типових матеріалів – один з перших етапів опрацювання будь-якої систематичної групи на який дослідником витрачається левова частина часу, і який не завжди призводить до позитивного результату через низку об'єктивних причин, як то, наприклад, неможливість фізично потрапити до фондів закордонної колекції. Тому оприлюднення результатів гербарних досліджень у вигляді окремих публікацій або каталогів, присвячених типам конкретних таксонів, описаних з певної географічної території, є актуальним.

Рід *Euphorbia* L. (*Euphorbiaceae* Juss.) дуже складна в систематичному відношенні група рослин, тому погляди на його обсяг і внутрішню систему постійно змінюються, навіть у рамках робіт одного монографа (Geltman, 1996a, b, 1998, 2005, 2009a, b, 2010). Тож не дивно, що за майже триста років вивчення *Euphorbia* було описано ряд таксонів і з території України. Серед вітчизняних ботаніків до цього долучилися Ф.К. Біберштейн

(F.A.F.M. von Bieberstein, 1768–1826), В.Г. Бессер (Wilibald Gottlieb von Besser, 1784–1842), В.М. Черняєв (1794–1871), Й.К. Пачоський (J.K. Paczoski, 1864–1942), І.В. Артемчук (1898–1973), І.Г. Зоз (1903–1984), І.В. Клоков (1896–1981), О.М. Дубовик (1935–1994) (Czerniaëw, 1859; Besser, 1816; Paczoski, 1891; Klokov, 1955; Dubovik, 1972, etc.). Варто відмітити, що ними ж були описані види роду *Euphorbia* й з інших територій, типи яких тепер зберігаються в Національному гербарії України (*KW*) – Гербарії Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. Наприклад, *Euphorbia caucasica* Dubovik (holotypus, складається з двох гербарних листів: *KW* 000022225, *KW* 000022226), *E. novorossica* Dubovik (holotypus, *KW* 000022214), *E. pinetorum* Dubovik (holotypus, *KW* 000022223), *E. subhastifolia* Klokov (holotypus, *KW* 000022234), *E. tanaitica* Paczosky (lectotypus, *KW* 000022235) та інші (Geltman, 2015; Shyian, 2015).

У роботі викладені результати опрацювання автентичних зразків роду *Euphorbia* з фондів Гербарію *KW*, які мають стосунок до таксонів, що були описані з території України. Низка з них оприлюднена нами вперше у цій роботі (*hic designatus*). Назви видів подані за абеткою, для кожної з них наведено

протокол, а також усі виявлені автентичні матеріали різних категорій (holo-, iso-, lecto-, syn-, paratypus, specimen authentica тощо) із повним цитуванням оригіналу тексту гербарної етикетки (гербарних етикеток; першими наведені оригінальні етикетки, по тому додаткові або польові етикетки та potae criticae, кожна з них виокремлена лапками) та значенням авторів, які їх виділили. В дужках вказаний номер (баркод) колекції. За необхідності інформація супроводжується приміткою. Серед досліджуваних матеріалів наведено зразки, які стосуються до не оприлюдненої назви *Euphorbia olgae* Tkachik, in herb. З дослідженими матеріалами можна ознайомитися на сайті JSTOR (<https://plants.jstor.org>). Типіфікацію проводили згідно правил Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів і рослин (International Code..., 2012; <http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>)

1. *Euphorbia bessarabica* Klokov, 1955, Фл. УССР, 7: 629, 146, fig. 26.

За протологом: «Bessarabia, Kryniczki, 11.VI 1886, legit. V. Lipski. In herbario Instituti Botanici Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur».

Holotypus: «*Euphorbia nicaensis* All. var. *glareosa* MB. [forma] foliis latioribus. Бессарабия. Криничка. 18.VI 1886. В. Липський», «*Euphorbia bessarabica* Klokov. Ditio Odessana, distr. Suvoroviensis, pag. Krynychky, 18.VI 1886. V. Lypskyj», «*Euphorbia bessarabica* Klokov, 12.VII 1954. M. Klokov», *KW* 000022206.

Paratypus: «Бессарабия. Казанчук. 22.VI 1887. В. Липський», «*Euphorbia bessarabica* Klokov. sp. nova. 12.VII 1954, M. Klokov», «Specimina authentica», «Paratypus, N. Shiyan, 25.11.2014», *KW* 000022207.

Specimen authenticum: «*Euphorbia leptocaula*. Микол., бер. Буга, между М. Коренихой и Дудовой Хатой. 09.V 1906», «*Euphorbia leptocaula* Boiss. Прибережний трав'яний степ. Одеська обл., околиці м. Миколаєва. 09.V 1906. О. Яната», «*Euphorbia bessarabica* Klokov. 18.XI 1950, M. Klokov», «Paratypus, N. Shiyan, 25.11.2014, in herb.», *KW* 000022208.

Примітка. З двох зразків, якими керувався автор при описі, в якості типу в латинській частині протологу зазначено *KW* 000022206 (Klokov, 1955: 630). Причому, М. Клоков, помилково наводить в тексті дату «11. VI 1886» замість «18. VI 1886», зазначеної на етикетці до зразка. В обговоренні до виду автор пише про ще один зразок (*KW* 000022208), який визначає як *E. bessarabica* Klokov, in herb., але таксономічний статус якого все ж залишається до кінця не з'ясованим, оскільки екземпляри «зібрані лише з пуп'янками й не дають через те повного

уявлення про рослину». Оскільки зразок *KW* 000022208 має відповідне визначення М.І. Клокова і цитований в протолозі (як status indefin.), ми розглядаємо його в якості spec. authent. У роботі Д.В. Гельтмана (Geltman, 2009) помилково зазначено, що вид описано з території Молдови. Насправді с. Кринички (Криничка) знаходиться в Балтському р-ні Одеської області України.

2. *Euphorbia cretophila* Klokov, 1955, Фл. УРСР, 7: 629, 140, fig. 24.

За протологом: «RSS Ucr., dit. Staliniensis, distr. Slavianskiensis ad flam. Donetsk in decliviis cretaceis loco Montes Sanctae dicto, 23.VI 1938, legit Z. Ssova. In herbario Instituti Botanici Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur».

Holotypus: «Український інститут експериментальної фармації. М. Харків. Експедиція по вивченню диких лікарських рослин УРСР 1938 р. *Euphorbia petrophila* С.А. Меу. Сталинск[ая] об., Слав[янский] р. Горы Артема. Правый берег р. Донца. На опушке дубов. леса. На меловых обнажениях, много. цв. пл. 23.VI 1938, З. Сова», «*Euphorbia petrophila* С.А. Меу. Сталинск[ая] об., Слав[янский], Святогор[ск], прав[ый] берег Донца, на мелов[ых] обнажениях, много, на опушке дубового леса. 23.VI 1938, З. Сова», «*Euphorbia cretophila* Klokov. sp. nova. 12.VII 1954, M. Klokov», *KW* 000022209.

3. *Euphorbia kaleniczenkoi* Czern. 1859, Консп. раст. окр. Харькова и Укр.: 55, «*kaleniczenkii*. ≡ *Euphorbia kaleniczenkii* Czern. ex Trautv. 1884, Trudy Imp. S.-Peterburgsk. Bot. Sada, 9: 159, nom. superfl.

За протологом: «Charcov. frequens».

Syntypus: «*Euphorbia kaleniczenki*. Hbt. Харьковъ. Julis 1853», «Syntypus, G. Boiko & N. Shiyan, 01.10.2016», *KW* 000122280.

Примітка. Вже було декілька спроб виділити лектотип *E. kaleniczenkoi*. Так, у 2001 р. М.М. Федорончук та М.В. Шевера як такий позначили в гербарії зразок: «*Euphorbia*. Rramis sterilibus millis, foliis inferioribus [constanter], [obtusila] *E. Esula* ? [igrosцитус]. Ун. Сад. in humusis et arenosis. 7.V 1853 [етикетку написано В. Черняевим]»; «*Euphorbia kaleniczenkii* Czern. 24.XII 1965. О. Дубовик», *KW* 000022210. Хоча з тексту етикетки зрозуміло, що місцем збору матеріалу є м. Харків, та прямого посилання автор не зробив. Тому формально даний екземпляр не можна вважати автентичним. Д.В. Гельтман (Geltman, 1998) обрав лектотипом зразок з гербарію *LE*: «Charcovia, pop gaга» з приміткою: «Тип этого таксона ясно обозначен не был... В основном фонде *KW* имеется несколько образцов, собранных, судя по почерку на этикетках, Черняевым и помеченных «Charcovia», причем не все они достоверно могут быть отнесены к *E. kaleniczenkii*. В качестве лектотипа предлагается экземпляр... этикетка которого принадлежит Черняеву;

криме того, на нєй имєютьсє пометки (напримєр, «сum *E. esula* in samprestribus»), аналогичнє примєчаннєм, приведеннєм в протологє». Дослїдивши означєнї вищє матєриєли колєкцї В.М. Чєрнєєвє (KW), нами виявлєно зразок, єтикеткє до якого (в тому числї назвє таксону) написєна особисто автором, ї який достємєнно можнє вважєти синтипом.

4. *Euphorbia klokovii* Dubovik, 1973, Укр. ботан. журн., 30, 1: 84, nom. nov., ≡ *E. pseudovillosa* Klokov, 1955, Фл. УРСР, 7: 628, 148, рис. 23, nom. illeg., non Prodan.

За протологом: «RSS Ucr., dit. Czernovitziensis, distr. Zastavniensis, prope pag. Prilipcze, in decliviis steppaceis, 15.V.1952, legunt M. Klokov et I. Artemczuk. In herbario Instituti botanici Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. — ...З.Л.-С. Чєрнївєцькє обл.: Зєстєвнївськїй р-н, Прилипчє (!)...».

Holotypus: «*Euphorbia pseudovillosa* Klokov. Чєрнївєцькє обл., Зєстєвнївськїй р-н, с. Прилипчє. Вєртєпи. 15.V.1952, М. Клоков, І. Артємчєк», «*Euphorbia pseudovillosa* Klokov. sp. nova. УССР, Чєрнєвєцькє обл., Зєстєвнєвскїй р-н, у с. Прилипчє. В нижнєй срєднєй частї стєпнєх склєнов карстєвєх вєронок («вєртєпов»), 15.V.1952. М. Клоков, І. Артємчєк», KW 000022231.

Paratypi: «*Euphorbia villosa* W.K. Чєрнївєцькє обл., околїцї м. Чєрнївцї. Правїй бєрєг р. Прут (пївнїчний схїл). Сєрєднєя частїна схїлу, якє порєслє густим ї буйним рїзнєтрав'єм. 13.VI.1947. Н. Кєсєць», «*Euphorbia pseudovillosa* Klokov. 12.VII.1954. М.Клоков», «Paratypus. N. Shiyan, 24.01.2015», KW 00022230, KW 00022232.

Примїтка. О.М. Дубовїк (Dubovik, 1972) запропонуєвалє нову назву для *E. pseudovillosa* Klokov, 1955, оскїльки останнє є бїльш пїзнїм омонїмом до *E. pseudovillosa* Prodan, 1953.

5. *Euphorbia kotovii* Klokov, 1977, Нов. сист. высш. и низш. раст. 1976: 102.

За протологом: «Reservatum Naturale Tauricum Civile, Babuhan-jaila, m. Roman-kosh, in calcareis mobilibus alt. 1400 m, 19.VII.1955 (fructif.), M. Kotov, A. Jevzerov et V. Romanov (KW). — Крымский Государственный Заповедник, Бабуган-яйла, гора Роман-кош, осыпи известняков на выс. 1400 м, 19. VII.1955 (с плод.), М. Котов, А. Евзеров, В. Романов (KW)».

Holotypus: «*Euphorbia petrophila* С.А. Мєу. Крымский Государственный Заповедник, Бабуган Яйла, г. Роман-Кош, осыпи известняков на выс. 1400 м. 19. VII.1955. М. Котов, А. Евзеров, В. Романов», «*Euphorbia jailae* Klokov. 17. XI.1972.

М. Klokov», «*Euphorbia kotovii* Klokov. Typus! 15.05.1991. Д. Гєльтман», KW 000022213.

Specimen authenticum: «non Тип. *Euphorbia petrophila* С.А. Мєу. Крымский Государственный Заповедник, Бабуган Яйла, известняки на высоте 1380 м. 8.VII.1955. М. Котов, А. Евзеров, В. Романов», «*Euphorbia kotovii* Klokov. [197_ s. det.] », KW 000022211, KW 000022212.

6. *Euphorbia olgae* Tkachik, in herb.

Зразки: «Прикарпаття. Івано-Франківська обл., Рожнєтївськїй р-н, околїцї с. Барлоги. Пїслялїсовї рїзнєтравно-злаковї луки в долині р. Ломнїцї. 20 липнєя 1981. В.П. Ткачїк», «*Euphorbia olgae* Tkachik. Typus. 28.VIII.1981, В.П. Ткачїк», «Holotypus», KW 000022219; «Прикарпаття. Івано-Франківська обл., Рожнєтївськїй р-н, околїцї с. Барлоги. Пїслялїсовї рїзнєтравно-злаковї луки в долині р. Ломнїцї. 20 липнєя 1981. В.П. Ткачїк», «Isotypus» KW 000022220, KW 000022221, KW 000022222.

Примїтка. За нашїми вїдомостєями цє назвє нє була ефектївно оприлєднєна, а вїдомє лишє за гербарнїми зразкєми.

7. *Euphorbia pseudoglareosa* Klokov, 1955, Фл. УРСР, 7: 630, 148.

За протологом: «RSS Ucr. dit. Chmelnitzkiensis, distr. Czemerovetzkensis, prope pag. Kutkivtzi, legit Jankovskij. In herbario Instituti botanici Ac. Sci. RRS [RSS] Ucr. Kioviae conservatur. — ...З.Л.-С. Хмєльнїцькє обл.: Чємєровєцькїй рн, Куткївцї, (Тєкївськїй!) ...».

Holotypus: «*Euphorbia glareosa* М.В. Камєнєцькїй окр., с. Кутковцє на толтрє «Зємок». 26.VIII.1928, К.С. Янковскїй», «*Euphorbia pseudoglareosa* Klokov. 6.VIII.1958. М. Klokov», «Holotypus» KW 000022227.

Specimina authentica: «*Euphorbia glareosa* М.В. Измаїльскєя обл., Новоивановскїй р-н, с. Зєдунаєвкє, у р. Кїргїж, глїнїстєє склєны. 17. VI.1952. М.Кєтєв, Г. Кузнєцовє», «*Euphorbia pseudoglareosa* Klokov. 6. VIII.1958. М. Klokov», KW 000022228.

«*Euphorbia glareosa* М.В. Молдавскєя АСР, с. Тєшлєк, окр. г. Грїгорїєполєя, по р. Днєстєру, извєснєяковєє склєны. 22. VI.1952. М.Кєтєв, Г. Кузнєцовє», «*Euphorbia pseudoglareosa* Klokov. 6. VIII.1958. М. Klokov», KW 000022229.

Примїтка. Зразкї KW 000022228 та KW 000022229 ми розглєдєємє як автєнтїчнї, тому щє самє про нїх автор пїсєв: «Зустрїчєтьсєя, очевїдно, ї далї на захїд в Одєськїй обл., вїдомїй з сумїжнїх районїв Молдавськїй РСР...» (Klokov, 1955).

8. *Euphorbia pseudovillosa* Klokov, 1955, Фл. УРСР, 7: 628, 148, рис. 23, nom. illeg., non *E. pseudovillosa* Prodan. 1953, in Savul. Fl. Reipubl. Popul. Roman. 2: 674. ≡ *Euphorbia klokovii* Dubovik, 1973, Укр. ботан. журн., 30(1) 84, nom. nov.

Примітка. Дивись *Euphorbia klokovii* Dubovik.

9. *Euphorbia tristis* M. Bieb. ex Besser, 1816, Cat. Hort. Cremen.: 57, emend. M. Bieb; 1819, Fl. Taur.-Cauc. 3: 326. ≡ *Euphorbia tristis* M. Bieb. ex Besser (1815) Ind. Hort. Crem. Suppl. 4: 27, nom. nud.

За протологом: «Nomen a colore fusco nectariorum desumptum».

Lectotypus (D. Geltman, 1998; D. Geltman, 22.XI 1995, in herb.): «*Euphorbia* ... a Podolia Suppl. III. Bitte u[m] Retour»; «*Euphorbia tristis* Bess. ex Bieb.», KW 000000122281.

10. *Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk, 1955, в Клоков, Фл. УРСР, 7: 631, 155, рис. 30.

За протологом: «RSS Ucr., dit. Czernovitziensis, distr. Zastavniensis, prope pag. Zvynjacze, in declivii calcareis ad Tyram, 15.V 1952, legunt M. Klokov et I. Artemczuk. In herbario Instituti botanici Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. – З.Л.-С. Чернівецька обл.: Заставнівський рн, Звиняче (!)».

Holotypus: «*Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk sp. nov. RSS Ucr. Ucraina bucoviensis. Ditio Czernivtzienensis, districtus Zastavniensis, prope pag. Zvynjacze. In triente inferiore declivii calcarei ad Tyram. 15.V 1952. Legunt et determinaverunt M. Klokov et I. Artemczuk», «typus speciei Чернів[вецька] обл. Звиняче. 15.V 1952. [Клоков, Артемчук]», KW 000022236.

Specimina authentica: «*Euphorbia*. Чернівецька обл.: Заставнівський рн, с. Свиняче. Беріг Дністра. Нижня частина схилів. 15.V 1952. М. Клоков, І. Артемчук», KW 000075764.

«*Euphorbia*. Чернівецька обл.: Заставнівський рн, с. Свиняче. Беріг Дністра, внизу на схилах. 15.V 1952. М. Клоков, І. Артемчук», KW 000075763.

Примітка. Зразки з околиць м. Заліщики, про які йдеться мова у примітці до української частини протологу виду («...зарості в нижній частині гіпсових відслонень над Дністром проти Заліщиків» (Клоков, 1955: 157)) у гербарії не виявлені. Але існують повторні збори М. Клокова з locus classicus за 1958 р., а саме:

«*Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk. Тернопільська обл., окол. Заліщиків. Кам'яні схили над Дністром проти с. Печорни. 28.IV.1958. М. Клоков», KW 000075710, KW 000075713, KW 000075714,

KW 000075715, KW 000075716, KW 000075717, KW 000075718.

«*Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk. Тернопільська обл., Заліщицький р-н, західні кам'янисті схили в окол. Заліщиків проти с. Печорне. 28.IV 1958. М. Клоков», «г. Заліщики. Западные каменистые склоны к р. Днестр против с. Печорное. 28.IV 1958», «[...] filiscum lasi pubescens, glandulae submarginatae. *Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk. 4.VIII 1958. М. Klokov», KW 000075711, KW 000075712.

«*Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk. Тернопільська обл., Заліщики – Печерне. Кам'яні схили над Дністром. 29.IV 1958. М. Клоков», KW 000075719, KW 000075720.

«*Euphorbia tyraica* Klokov et Artemczuk. Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Печерне. Західні круті кам'яні схили над Дністром. 13.V 1958. М. Клоков», KW 000075721, KW 000075722.

11. *Euphorbia virgultosa* Klokov, 1955, Фл. УРСР, 7: 631, 163, fig. 32.

За протологом: «RSS Ucr. Kiovia, in decliviis ripariis borysthenicis, 15.VI 1950, legunt M. Klokov et S. Anfilova. In herbario Instituti botanici Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. – Київ, парк, круті схили старого дніпровського берега, 15.VI 1950. Зібрали М. Клоков та Анфілова. Зберігається в Києві, Інститут ботаніки АН УРСР».

Holotypus: «Typus speciei. *Euphorbia virgultosa* Klokov sp. nov. Kiovia. In decliviis ad Borysthenem in horto urbana. 15.VI 1950. Legunt M. Klokov et S. Anfilova», KW 000022239.

Isotypi: «*Euphorbia virgultosa* Klokov. Киев, парк. На крутих склонах к Дніпру в парке. 15.VI 1950. М. Клоков, С. Анфілова», «*Euphorbia virgultosa* Klok. sp. nova. 10.VII 1954. М. Klokov», KW 000022237, KW 000022240; «*Euphorbia virgultosa* Klokov. Київ. Схили крутого берегу Дніпра в парку. 15.VI 1950. М. Клоков, С. Анфілова», «*Euphorbia virgultosa* Klok. sp. nova. 10.VII 1954. М. Klokov», KW 000022238, KW 000075617.

Specimen authenticum: «*Euphorbia virgultosa* Klok. Схили в парку над Дніпром. Київ. 15.VI 1950. М. Клоков», KW 000075744.

Примітка. Зразок KW 000075744, який з формальних причин ми наводимо тут в якості specimina authentica, фактично є ізотипом, оскільки текст етикетки за змістом аналогічний голотипу, дата збору співпадає, а другий колектор, ймовірно, пропущений помилково.

12. *Euphorbia volhynica* Besser ex M. Racibiborski, 1921, Fl. Polska, 2: 107.

За протологом: «Suche halawy Wołynia i Podola».

Lectotypus (Geltman, 1998; D. Geltman, L. Kritska, M. Shevera, 29.11.2000, in herb.): «*Euphorbia mollis* Gmel. in Podolia et Volhynia»; «*Euphorbia volhynica* Besser ex M. Raciborsky, 29.XI 2000. Д. Гельтман, Л. Крицкая, М. Шевера», «Lectotypus *Euphorbia volhynica* Besser ex M. Raciborsky», KW000122285.

Specimina authentica: «*Euphorbia* [...] ex [Etscher.] [...] flos masculus pentapetabus»; «*Euphorbia mollis* Enum Volh.»; «*Euphorbia volhynica* Bess. Specimina authentica! 1950. М. Klokov», KW000122282.

«*Euphorbia mollis?* Gmel.»; «*Euphorbia volhynica* Bess. Specimina authentica! 1950. М. Klokov», KW000122283.

[без етикетки] «*Euphorbia volhynica* Bess. Typus speciei! 1950. М. Klokov», KW000122284.

Примітка. У гербарії також зберігається зразок, який М.В. Клоков позначив на етикетці як «*Euphorbia volhynica* Bess. Typus speciei! 1950. М. Klokov» (KW000122284), однак ніяких інших етикеток, або надписів на цьому гербарному аркуші нема. Д.В. Гельтман у 1998 р. (Geltman, 1998) щодо *E. volhynica* опублікував таке: «Lectotypus: (KW – herb. Besseri) – Klokov, in sched. 1950 («typus»), Geltman, h.l. Один из экземпляров, определённых как *E. mollis* в Гербарии В.Г. Бессера помечен М.В. Клоковым в 1950 г. как «тип». Этот экземпляр фактически является лектотипом». Однак, у гербарії зберігаються три зразки, позначені як *E. mollis*. На двох з них етикетка «*Euphorbia volhynica* Bess. Specimina authentica! 1950. М. Klokov», на третьому приміток М.В. Клокова нема. З цього не зрозуміло, який зразок мав на увазі Д.В. Гельтман. У 2000 р. Д.В. Гельтман, Л.І. Крицька та М.В. Шевера виділили як лектотип саме третій зразок (KW000122285).

Подяки.

Автори висловлюють щире подяку чл.-кор., д.б.н., проф. С.Л. Мосякіну за консультації з номенклатурних питань та доценту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова к.б.н. Т.В. Василевій і ад'юнкту Університету Адама Міцкевича в Познані д-ру габіл. З. Цельці за допомогу у пошуку літератури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Besser W. *Catalogus plantarum in horto botanico gymnasii Volhyniensis Cremeneci*, Cremeneci, 1816, 161 pp.
- Czerniaëw В.М. *Conspectus plantarum circa Charcoviam et in Ukran sponte crescentium et vulgo cultarum* Kharkov: Unyver. tyopogr., 1859, 90 pp. [Конспект растений дико-растущих и разводимых в окрестностях Харькова и в Украине. – Харьков: Универ. типогр., 1859. – 161 с.]

Dubovik E.N., Kritskaya L.I., Moros I.I. *Ukr. Bot. J.*, 1972, **29**(6): 80–88. [Дубовик О.М., Крицька Л.І., Мороз І.І. Нові відомості про види роду Молочай (*Euphorbia* L.) у флорі України // *Укр. ботан. журн.* – 1972. – **29**(6). – С. 80–88].

Geltman D.V. *Bot. Zhurn.*, 1996a, **81**(9): 73–89. [Гельтман Д.В. Систематические заметки о видах подсекции *Esulae* рода *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) флоры Восточной Европы // *Ботан. журн.* – 1996а. – **81**(9). – С. 73–89].

Geltman D.V. *Euphorbiaceae*. In: *Flora Vostochnoi Evropy (Flora Europae Orientalis)*. Ed. N.N. Tsvelev, St. Petersburg: Mir i Semiya, 1996b, vol. 9, pp. 256–287. [Гельтман Д.В. *Euphorbiaceae* // *Флора Восточной Европы* / Ред. Н.Н. Цвелев. – СПб.: Мир и семья, 1996б. – Т. 9. – С. 256–287].

Geltman D.V. *Nov. syst. plant. vasc.*, 1998, **31**: 198–202. [Гельтман Д.В. Типификация названий некоторых таксонов рода *Euphorbia* L. (*Euphorbiaceae*) // *Новости сист. высш. раст.* – 1998. – **31**. – С. 198–202].

Geltman D.V. *Nov. syst. plant. vasc.*, 2005, **37**: 134–151. [Гельтман Д.В. Род *Euphorbia* L. (*Euphorbiaceae*) во флоре Крыма, Кавказа и Малой Азии. III. Секция *Paralias* Dumort. // *Новости сист. высш. раст.* – 2005. – **37**. – С. 134–151].

Geltman D.V. *Bot. Zhurn.*, 2009, **94**(7): 921–937. [Гельтман Д.В. К систематике комплекса видов из рода *Euphorbia illirica* Lam. (*Euphorbiaceae*) // *Ботан. журн.* – 2009. – **94**(7). – С. 921–937].

Geltman D.V. *Nov. syst. plant. vasc.*, 2009, **41**: 166–191. [Гельтман Д.В. Молочай (*Euphorbia* L., *Euphorbiaceae*) бореальной Евразии. I. Секция *Paralias* Dumort. // *Новости сист. высш. раст.* – 2009. – **41**. – С. 166–191].

Geltman D.V. *Nov. syst. plant. vasc.*, 2010, **42**: 185–191. [Гельтман Д.В. Заметки о некоторых видах рода *Euphorbia* L. (*Euphorbiaceae*) Восточной Европы // *Новости сист. высш. раст.* – 2010. – **42**. – С. 185–191].

Geltman D.V. *Nov. syst. plant. vasc.*, 2015, **46**: 126–133. [Geltman D.V. Typification of some specific and infraspecific names in *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) // *Новости сист. высш. раст.* – 2015. – **46**. – С. 126–133].

International Code of Nomenclature for algae, fungi and plants (Melbourne Code): Adopted by the Eighteenth International Botanical Congress, Melbourne, Australia, July 2011. Eds J. McNeill, F.R. Barrie, W.R. Buck, V. Demoulin, W. Greuter, D.L. Hawksworth, P.S. Herendeen, S. Knapp, K. Marhold, J. Prado, W.F. Proudhomme van Reine, J.F. Smith, J.H. Wiersema, N.J. Turland. In: *Regnum Vegetabile*, 2012, **154**: 1–274.

Klokov M.V. *Euphorbiaceae*. In: *Flora URSS*. Eds M.V. Klokov, O.D. Visyulina, Kyiv: Vyd-vo AN URSS, 1955, vol. 7, pp. 114–176. [Клоков М.В. Молочай-

ні – *Euphorbiaceae* // *Флора УРСР* / Ред. М.В. Клоков, О.Д. Вісюліна. – К.: Вид-во АН УРСР, 1955. – Т. 7. – С. 114–176].

Paczoski J.K. Materialy dlya flory stepey yugo-zapadnoy chasti Donskoy oblasti. In: *Otchet i trudy Odesskogo otdela Imperatorskogo Rossiyskogo obshchestva sadovodstva za 1890*, Odessa: Tip. A. Shultse, 1891, vol. 95, 117 pp. [Пачоский И.К. Материалы для флоры степей юго-западной части Донской области // Отчёт и труды Одесского отдела Императорского Российского общества садоводства за 1890. – Одесса: Тип. А. Шульце. – 1891. – Т. 95. – 117 с.]

Prokhanov Y.I. *Euphorbia*. In: *Flora URSS (Flora URSS)*. Eds B.K. Shyshkin, E.G. Bobrov, Moscow; Leningrad: Izd-vo AN URSS, 1949, vol. 14, pp. 304–495. [Проханов Я.И. Молочай – *Euphorbia* // *Флора СССР* / Ред. Б.К. Шишкин, Е.Г. Бобров. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1949. – Т. 14. – С. 304–495.

Shyian N.M. In: *Problemy izucheniya rastitel'nogo pokrova Sibiri: materialy V Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii, posvyashchennoy 130-letiyu Gerbariya im. P.N. Krilova i 135-letiyu Sibirskogo botanicheskogo sada Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*, Tomsk: Izd. dom Tomskogo gos. univ-ta, 2015, pp. 50–51. [Шиян Н.Н. Типовые образцы видов *Euphorbia* L. (*Euphorbiaceae* Juss.), описанных из России, хранящиеся в Коллекции типов сосудистых растений Национального гербария Украины (КВ) // *Проблемы изучения растительного покрова Сибири: матер. V Междунар. научной конференции, посвященной 130-летию Гербария им. П.Н. Крылова и 135-летию Сибирского ботанического сада Томского государственного университета (Томск, 20–22 октября 2015 г.)*. – Томск: Изд. дом Томского гос. унив-та, 2015. – С. 50–51].

Рекомендує до друку
С.Л. Мосякін

Надійшла 27.07.2016

Шиян Н.М., Бойко Г.В. Типы таксонів роду *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*), описаних із території України, що зберігаються у Національному гербарії України (КВ). – Укр. ботан. журн. – 2016. – 73(5): 516–521.

Институт ботаники імені М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01004, Україна

Наведено анотований список типових зразків 12 таксонів роду *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) описаних з території України, що зберігаються в Національному гербарії України (КВ) – Гербарії Інституту ботаники імені М.Г. Холодного НАН України. Для кожного таксону вказані номенклатурна цитата, типові зразки із зазначенням категорії. Всього виділено 14 типових зразків, з них: 7 голотипів, 2 ізотипи, 2 лектотипи, 1 синтип, 2 паратипи, також 14 автентиків.

Ключові слова: *Euphorbia*, тип виду, типифікація, Національний гербарій України, КВ

Шиян Н.Н., Бойко А.В. Типы таксонов рода *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*), описанных с территории Украины, хранящиеся в Национальном гербарии Украины (КВ). – Укр. ботан. журн. – 2016. – 73(5): 516–521.

Институт ботаники имени Н.Г. Холодного НАН Украины
ул. Терещенковская, 2, г. Киев, 01004, Украина

Приведен аннотированный список типовых образцов 12 таксонов рода *Euphorbia* (*Euphorbiaceae*) описанных с территории Украины, которые хранятся в Национальном гербарии Украины (КВ) – Гербарии Института ботаники имени Н.Г. Холодного НАН Украины. Для каждого таксона указаны номенклатурная цитата, типовые образцы с обозначением категории. Всего выделено 14 типовых образцов, из них: 7 голотипов, 2 изотипа, 2 лектотипа, 1 синтип, 2 паратип, а также 14 автентиков.

Ключевые слова: *Euphorbia*, тип вида, типификация, Национальный гербарий Украины, КВ